สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการสื่อสารส่งเสริมการตลาดสมุนไพรอภัยภูเบศร "เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ สำหรับตอบปัญหานำการวิจัยโดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่1 การวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2 แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3 การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

6 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

7 การนำเสนอข้อมูลในการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

แหล่งข้อมูลทางประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยส่วนที่1 คือ ส่วนคุณภาพมีกลุ่มประชากร ซึ่งภายในมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร มีประชากร ทั้งสิ้น 125 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสูงสุดจำนวน 3ท่าน คือ น.พ.วิชาญ เกิดวิชัย น.พ. เปรม ชินวันทนานนท์ และ ภญ.ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ อีก 5ส่วนงาน โดยในแต่ละส่วนงานมีประชากรทั้งสิ้น ดังนี้

ส่วนงานภายในมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ส่วนอำนวยการ มีผู้จัดการส่วนอำนวยการ คือ นายประเสริฐ ศรีวะทิ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนนี้ทั้งสิ้น 22คน

ส่วนพัฒนาธุรกิจ มีผู้จัดการส่วนพัฒนาธุรกิจ คือ นางสาวภัทรนฤน สุวิวัฒน์ธนชัย มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนนี้ทั้งสิ้น 12คน

ส่วนศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ มีผู้จัดการส่วนศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ คือ ภญ.โสภิต บุษยะจารุ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนนี้ทั้งสิ้น 14คน

ส่วนวิจัยและพัฒนา มีผู้จัดการส่วนวิจัยและพัฒนา คือ ภก.ดำรงศักดิ์ จินารัตน์ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนนี้ทั้งสิ้น 2คน

ส่วนพัฒนาโรงงาน มีผู้จัดการส่วนพัฒนาโรงงาน คือ นายเกรียง ฤทธิ์เจริญ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนนี้ทั้งสิ้น 75คน

ที่ปรึกษาการตลาดสมุนไพรอภัยภูเบศร 1คน คือ คุณ ธวัชชัย โชติสุข

องค์กรพันธมิตร

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนั้น จะมีทั้งสิ้น 3 กลุ่ม คือ

ภาครัฐบาล ได้แก่ กรมส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการแพทย์แผนไทย และ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคเอกชนและสื่อมวลชน คือ บริษัท สารสินไทยทัศน์ ผู้ผลิตรายการชีวิตชีวา

ภาคประชาชน คือ ประชาชนทั่วไป

ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งสิ้น จำนวน 7คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 1คน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในส่วนพัฒนาธุรกิจ จำนวน3 คน ประกอบไปด้วย ผู้จัดการฝ่ายการตลาด 1คน หัวหน้าฝ่ายร้านค้า 1คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายขาย 1คน และแพทย์แผนไทยประยุกต์ 1คน ในส่วนขององค์กรพันธมิตรนั้น ประกอบไปด้วย ผู้ผลิตและผู้ดำเนินรายการชีวิตชีวา 1 คน และ ที่ปรึกษาทางการตลาด 1 คน

1.1ผู้บริหารของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูง โดยมีบทบาท หน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และทิศทางการดำเนินงาน พร้อมกับคอยกำกับดูแลให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และดูแลในภาพรวมของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ซึ่งภายในมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีผู้บริหารหลัก ทั้งสิ้น 3ท่าน คือ น.พ. วิชาญ เกิดวิชัย ประธานมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร น.พ.เปรม

ชินวันทนานนท์ ประธานฝ่ายพัฒนาภูมิปัญญาไทย และ ภญ.ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร กรรมการผู้จัดการฝ่ายพัฒนาภูมิปัญญาไทย

1.2<u>เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร</u>

หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และประสานงานต่างๆของมูลนิธิทั้งภายในและภายนอกมูลนิธิได้จนบรรลุตามแผนงานที่วางไว้

1.3 <u>องค์กรพันธมิตร</u>

หมายถึง บุคคล กลุ่ม หน่วยงาน สถาบัน องค์กรในรูปแบบใดๆก็ตามที่มีความใกล้ชิด หรือให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการดำเนินงาน การติดต่อประสานงาน เพื่อร่วมมือกับมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรในการเผยแพร่สมุนไพรอภัยภูเบศร

2.แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีแนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกบุคคลที่มีบทบาทในการดำเนินงาน สำหรับ ***ผู้บริหาร***และ ***เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร*** ในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จากนั้นผู้วิจัยได้ขอทราบถึงรายชื่อบุคคลที่จะเป็นตัวแทน (Snowball Technique) ของ***องค์กรพันธมิตร***

2.1<u>ผู้บริหารของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร</u>

สัมภาษณ์ ภญ.ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร กรรมการผู้จัดการฝ่ายพัฒนาภูมิปัญญาไทย และ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสังคม

2.2<u>บุคลากรระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร</u>

สัมภาษณ์ส่วนพัฒนาธุรกิจ 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายการตลาด และ ฝ่ายร้านค้าสมุนไพร คือ

ผู้จัดการฝ่ายการตลาด คือ ภัทรนฤน สุวิวัฒน์ธนชัย

หัวหน้าฝ่ายร้านค้าสมุนไพรอภัยภูเบศร พิพัฒน์ อากิยวงศ์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายขายสมุนไพรอภัยภูเบศร ธนารัตย์ มธุรนานนท์

แพทย์แผนไทยประยุกต์ ยุพิน แก้วกอเกตุ

และ คุณ ธวัชชัย โชติสุข ที่ปรึกษาทางด้านการตลาดของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

2.3**องค์กรพันธมิตร** สัมภาษณ์ คุณ ศิริบูรณ์ ณัฐพันธุ์ ผู้ดำเนินรายการและผู้ผลิตรายการชีวิตชีวา ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3

3.การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.1แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)

โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structural Interview) แนวคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) คือ การกำหนดแนวคำถามล่วงหน้า ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยสามารถที่จะยืดหยุ่นประเด็นคำถาม หรือ อาจลดเพิ่ม คำถามได้ตามสถานการณ์ในขณะนั้น และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ควบคู่ไปกับการจดบันทึกประเด็นสำคัญในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

สำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ที่จะทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ ***ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ องค์กรพันธมิตร***

3.2แบบสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้วิจัยเลือกใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ในบางสถานการณ์ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลสำคัญตามประเด็นที่ต้องการ ทั้งในเรื่องบริบทแวดล้อม อากัปกริยาอาการแสดงออกของบุคคล อันจะช่วยให้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดชัดเจนยิ่งขึ้น

กรอบที่ผู้วิจัยจะใช้ในการสังเกต คือ

การกระทำ (Act) คือ การกระทำของบุคคล กริยาท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง ความพึงพอใจ เคร่งเครียด หรือเป็นไปในแนวทางใด และขณะทำการสัมภาษณ์ โดยจะสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

สภาพสังคมและสถานที่ (Setting and Place) คือ สังเกตสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่และสังคมที่ผู้วิจัยเข้าไปทำการศึกษาค้นคว้า

3.3แบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยศึกษาลักษณะของเนื้อหาสาร (Content Analysis) ด้วยการพิจารณาแนวคิดหลัก (Theam) ที่สามารถเชื่อมโยงและเข้าใจเรื่องราวที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาให้ลึกลงไปได้ เป็นการพิจารณาความหมายที่มีอยู่ในเบื้องต้น โดยใช้แหล่งการเผยแพร่ข้อมูลของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และเอกสารที่ทางบุคลากรทางมูลนิธิเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจัดส่งให้ผู้วิจัยทาง e-mail คือ รายงานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพด้านสมุนไพรกรณีศึกษาโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร รวมถึงเว็ปไซต์ (www.abhaiherb.com) อภัยภูเบศรสาร หนังสือสมุนไพรอภัยภูเบศร

ในส่วนของการวิเคราะห์เอกสารนั้นจะทำการศึกษาเนื้อหาของสาร (Content Analysis) โดยผู้วิจัยเลือกที่จะใช้แหล่งการเผยแพร่ข้อมูลหลักของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้แก่

1.รายงานการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพด้านสมุนไพร กรณีศึกษาโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

2. อภัยภูเบศรสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์รายเดือนของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ซึ่งเป็นวารสารที่แจกฟรีแก่ผู้สนใจที่ลงชื่อรับอภัยภูเบศรสาร

3.หนังสือ สมุนไพรอภัยภูเบศร สืบสานภูมิปัญญาไทย

4.เว็ปไซต์ (www. abhaiherb.com) เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ช่วยเพิ่มช่องทางสำหรับการเผยแพร่สมุนไพรอภัยภูเบศร แก่ประชาชน

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับ "กระบวนการสื่อสารส่งเสริมการตลาดสมุนไพรอภัยภูเบศร" ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากสถานที่ บุคคล และเอกสารของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรประกอบกัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนพอสังเขป ดังนี้

4.1ค้นคว้าและทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ อาทิ เช่น หนังสือ วารสาร แผ่นพับ รายงานการวิจัย อินเตอร์เน็ต ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตั้งคำถามที่จะใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และเพื่อการวิเคราะห์เอกสาร

4.2เริ่มทบทวนแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยต่างๆที่ผ่านมาที่สามารถนำมาเชื่อมโยงและเป็นตัวอย่างในประเด็นที่ใกล้เคียงได้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการเข้าไปค้นหาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

4.3ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากทางมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เพื่อเข้าไปสังเกตการณ์ และขออนุญาตสัมภาษณ์บุคลากรที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ศึกษา ทั้งนี้ในการแนะนำตัวครั้งแรกนั้นผู้วิจัยได้แนะนำตัวและติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ก่อนจากนั้นจึงสื่อสารกันในช่วงแรกผ่านทาง e-mail เพื่อคุยรายละเอียดในประเด็นที่ผู้วิจัยจะศึกษาในเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง

4.4เตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการสังเกตการณ์ และทำการสัมภาษณ์ภาคสนาม ซึ่งได้แก่ กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก เทปบันทึกเสียง แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

4.5ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก และ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาศัยวิธีการตรวจสอบความแม่นยำ ความเชื่อถือได้ และความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง และมีความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลหลายวิธีด้วยกัน ตามเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลตามเครื่องมือได้ ดังนี้

5.1การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์

5.1.1ก่อนลงมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างสัมพันธ์กับผู้ที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยการแนะนำตัวและสร้างสัมพันธภาพในทางที่ดี ตลอดจนอธิบายให้ผู้ได้รับการสัมภาษณ์เข้าใจถึงความสำคัญของการวิจัยนี้ เมื่อผู้ได้รับการสัมภาษณ์เกิดความไว้ใจ และเห็นความสำคัญของการวิจัยจึงยินดีร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงอันจะเป็นประโยชน์กับการวิจัยในครั้งนี้

5.1.2ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะรีบถอดเทปอย่างละเอียด และทำการบันทึกสนามวันต่อวัน (Fieldnote) เพื่อป้องกันการลืม และสามารถตั้งสมมติฐานชั่วคราวในการวิเคราะห์ข้อมูล และเรียบเรียงแนวความคิดหรือประเด็นคำถามในการที่จะสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องท่านอื่นต่อไป ทั้งนี้จะเป็นการช่วยสรุปข้อมูลที่ได้เป็นระยะๆ

5.1.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ เช่น การตรวจสอบแหล่งที่ได้มาของข้อมูลด้านบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลที่ได้จะเหมือนเดิมหรือไม่ โดยใช้คำถามในประเด็นเดียวกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5.2การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

การใช้เครื่องมือการสังเกตนั้น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะลองใช้ทักษะการสังเกตเรื่องราวต่างๆในชีวิตประจำวัน จากเรื่องที่ใกล้ตัวของผู้วิจัยก่อน ซึ่งจากการฝึกการสังเกตนั้นจะทำให้ผู้วิจัยเกิดทักษะในการสังเกต ก่อนที่จะเข้าไปทำการสังเกตจริงๆ และเมื่อถึงเวลาสังเกตผู้วิจัยจะเริ่มสังเกตตั้งแต่ครั้งแรกที่เข้าไปในมูลนิธิโรงพยาบาล

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร การสัมภาษณ์ การดำเนินงาน ร่วมไปถึงการปฏิบัติงานภายในมูลนิธิ เป็นต้น เพื่อที่จะนำข้อสรุปให้เป็นแบบเดียวกัน และทำให้ข้อมูลนั้นมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หลังจากการสังเกตทุกครั้งผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากการสังเกตเพื่อข้อมูลที่ถูกต้องและป้องกันการลืมข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยจะตีความข้อมูลในทันทีและลองตั้งสมมติฐานคร่าวๆสำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในแต่ละครั้ง

6.การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการวิจัยชิงคุณภาพ กล่าวคือ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลจากมุมมองของคนภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างสมมติฐานชั่วคราวเพื่อรองรับข้อมูลที่ได้

นอกจากนี้ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่าเพียงพอถูกต้อง และตอบปัญหาการวิจัยได้หรือไม่ หากได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยต้องทำการวิจัยในครั้งต่อไป เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีน้ำหนักเพียงพอต่อความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

7. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) เพื่อชี้ให้เห็นถึง "กระบวนการสื่อสารส่งเสริมการตลาดสมุนไพรอภัยภูเบศร"ของมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

<u>ส่วนที่2</u> การวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนทั่วไป
2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
3. แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. การวัดค่าตัวแปรและเกณฑ์ในการให้คะแนน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
6. ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชาชนทั่วไป

ประชาชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาประชาชนที่อยู่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ เขตจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีช่วงอายุตั้งแต่20ปี จนถึง 60 ปีขึ้นไป ด้วยเหตุที่ว่า ประชาชนตั้งแต่อายุ 20ปี -60ปีขึ้นไป สามารถรับรู้และเข้าใจเรื่องราวของสมุนไพรอภัยภูเบศรผ่านสื่อต่างๆและเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในประเด็น เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารส่งเสริมการตลาดสมุนไพรอภัยภูเบศร

2.ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรที่มีช่วงอายุตั้งแต่20ปี จนถึง 60 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีการเปิดตารางของ Taro Yamane ณ ระดับ ความเชื่อมั่น 95%กำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการต่อไปนี้

3.แนวทางในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครและประชาชนทั่วไปในเขตจังหวัดปราจีนบุรี มีแนวทางการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือ

จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามจากร้านค้าสมุนไพรอภัยภูเบศร ภายในมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือประชาชนที่เดินทางมาซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรที่ร้านค้าของทางมูลนิธิ จำนวน 220ชุด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สอบถามตัวแทนจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานครว่ากระจายผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรไปที่ร้านค้าใดบ้างหลังจากผู้วิจัยได้ทราบ ผู้วิจัยก็ทำการจับฉลากสถานที่เพื่อนำแบบสอบถามไปแจก จากสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรที่แบ่งเป็น 3กลุ่ม คือ ร้านขายยา ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าทั่วไป จำนวน 50แห่งทั่วกรุงเทพ จับฉลากซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เลือกสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร 10 แห่ง ประกอบไปด้วย 1. ร้าน Golden Place สาขาถนนจันทน์ ซอยเย็นจิตร 2. ร้านเฮิร์บ มาร์ท 3.ร้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร 4.ห้างคาร์ฟูล 5.ร้าน Golden Place สาขาสีลม 6. ตลาดนัดบริเวณศาลาพระเกี้ยว มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ 7.ร้านมุมสุขภาพ 8.ร้านขายยาสาขาจามจุรีสแควร์ 9.ร้านผลิตภัณฑ์โครงการพระราชดำริสวนป่าสมุนไพร 10.ร้านสมุนไพรเทเวศน์

และในการแจกแบบสอบถาม จะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ประชาชนที่เดินทางมาซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร จำนวน 220ชุด

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชาชนเป้าหมายในเขตกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดปราจีนบุรี เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เพศ
- จังหวัดที่อาศัย
- อายุ
- สถานภาพ
- การศึกษา
- อาชีพ
- รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารในเรื่องสมุนไพรอภัยภูเบศร โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สื่อที่ทำให้ท่านรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสมุนไพรอภัยภูเบศร
- ความเหมาะสมของสื่อแต่ละประเภทในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสมุนไพรอภัยภูเบศร

- มีการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสมุนไพรอภัยภูเบศรใน 1เดือนที่ผ่านมาหรือไม่
- ทราบสถานที่ต่างๆในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรหรือไม่

ส่วนที่3 คำถามเกี่ยวกับการยอมรับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรโดยมีรายละเอียดดังนี้

- มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรอะไรบ้าง
- เป็นสมาชิกของผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร หรือไม่
- ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจยอมรับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการยอมรับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร (หลังจากยอมรับการใช้สมุนไพรอภัยภูเบศร) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ระดับความพึงพอใจ ประกอบไปด้วย คุณภาพ ราคา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ ความสะดวกในการซื้อ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งเป็น 5ระดับความพึงพอใจ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
- แนะนำผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรให้ญาติ /เพื่อน/ คนรู้จัก/ เจ้านายลูกน้อง ได้ใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรหรือไม่
- การส่งเสริมการตลาดของสมุนไพรอภัยภูเบศรในปัจุบันทำให้คนไทยรับรู้และยอมรับใช้สมุนไพรมากขึ้นหรือไม่

5. ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ในการทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยมีการทดสอบความเที่ยงตรง(Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ดังนี้

5.1 การทดสอบความเที่ยงตรง(Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่ได้เรียบเรียงแล้วให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบ ในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา

(Content validity) และความเหมาะสมของถ้อยคำภาษาที่ใช้ เพื่อให้ได้คำถามที่มีความถูกต้อง และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

5.2 **การทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ** (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงมากที่สุด จำนวน 30 คน แล้วจึงมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของCronbach (วิเชียร เกตุสิงห์,2537) ซึ่งได้ค่า pre-test เท่ากับ 0.852

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดที่ได้เก็บข้อมูลมา จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาเข้ารหัสแล้วประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ต่อจากนั้นจึงนำผลที่ได้มาจัดทำแสดงผลข้อมูล อธิบายความหมาย และสรุปเป็นผลการวิจัยอย่างสมบูรณ์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

7.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเรื่องสมุนไพรอภัยภูเบศรผ่านสื่อต่างๆ และข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics)ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

7.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของประเภทสื่อ และความพึงพอใจหลังใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ได้แก่ จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดคะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

ระดับความคิดเห็น/ระดับความพึงพอใจ	กำหนดคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 103)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด/มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด